

Tinker Tailor Soldier Spy: Levendegjort på ny

Resumé: Ny-indspilningen af John Le Carrés roman er virkelig blevet en ny film. Det hele opleves som nyt. Man finder sig igen opslugt af koldkrigstidens dunkle efterretningsverden og de personlige skæbner i den mærkelige verden, som måske slet ikke var så mærkelig endda.

Filmfakta: Tinker Tailor Soldier Spy - Dame, konge, es, spion - GB 2011 - Instr.: Tomas Alfredson - Manus: Bridget O'Connor, Peter Straughan efter John Le Carrés roman - Medv.: Gary Oldman (George Smiley), Colin Firth (Bill Haydon), Benedict Cumberbatch (Peter Guillam), Tom Hardy (Ricki Tarr), John Hurt (Control), Toby Jones (Percy Alleline), Mark Strong (Jim Prideaux), Kathy Burke (Connie Sachs), David Dencik (Toby Esterhase), Stephen Graham (Jerry Westerby), Ciaran Hinds (Roy Bland), Konstantin Khabensky (Polyakov), Svetlana Khodchenkova (Irina), Simon McBurney (Oliver Lacon), Arthur Nightingale (Bryant) - 127 min. - Dansk biografpremiere: 9/2 2012 - På DVD i Danmark: 12/6 2012 (udgivet af SF Film) - Tilladt for børn over 11 år.

Andre anmeldelser: CineFacts, CinemaZone, CinePhile, Cinerama, Wikipedia.

http://www.cinefacts.de/kino/2589/dame_koenig_as_spion/filmreview.html

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=8539&area=2>

<http://www.cinephile-uk.com/2011/09/review-tinker-tailor-soldier-spy.html>

<http://cinerama.no/anmeldelse/94628632/tinker-tailor-soldier-spy>

[http://en.wikipedia.org/wiki/Tinker_Tailor_Soldier_Spy_\(film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Tinker_Tailor_Soldier_Spy_(film))

Henvisninger: John Le Carré, Anthony Blunt, Guy Burgess, Kim Philby, Donald MacLean.

http://en.wikipedia.org/wiki/John_Le_Carr%C3%A9

http://en.wikipedia.org/wiki/Anthony_Blunt

http://en.wikipedia.org/wiki/Guy_Burgess

http://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Philby

[http://en.wikipedia.org/wiki/Donald_Maclean_\(spy\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Donald_Maclean_(spy))

Artikel:

Lad mig begynde med en tilståelse. Det er vel i orden, når jeg skal skrive om en spionfilm? Jeg læser normalt ikke John Le Carrés romaner: Jeg ser filmatiseringerne af dem, og jeg har gennem årene opdaget, at Le Carré-filmatiseringer ofte bliver til vellykkede film eller TV-serier, og at selv de få mislykkede på én eller anden måde alligevel er interessante.

Le Carré selv, som er en usædvanlig ligefrem og klog mand at høre eller læse i interviews, blev selv afsløret i et lille stykke engelsk kulturarrogance, idet han ikke vidste, hvordan hans franske forfatter-pseudonym bør udtales. Le Carré, som i virkeligheden hedder David John Moore Cornwell (født 19/10 1931), arbejdede i 1950erne og 1960erne for den britiske efterretningstjeneste, både MI5 og MI6. Det er i dag almindelig kendt, men detaljer fra sit arbejde har Le Carré aldrig røbet, så der er fri bane til at spekulere over, hvor nært hans romaner forholder sig til virkeligheden og hans egne erfaringer.

Når Le Carré-filmatiseringerne er så interessante og i mange tilfælde er så fremragende film, er det, fordi Le Carré som fortæller - og sandsynligvis også som privatperson - har mindst to ekstra dimensioner med i sine historier om de forskellige landes spionagevirksomhed under Den kolde Krig, end vi er vant til fra f. eks. de banale James Bond-historier, hvor underholdende end de også kan være.

Le Carré har ikke alene alle mulige aspekter af selve den kolde krig med: Han betoner derudover de menneskelige omkostninger og den særlige britiske baggrund. I den formodentlig bedste Le Carré-filmatisering overhovedet, "The Spy Who Came In From The Cold" (instr.: Martin Ritt, 1965),

overskygges den indviklede intrige om spioner og dobbeltagenter af den spæde, fortvivlede kærlighedshistorie mellem agenten (Richard Burton) og hans veninde (Claire Bloom), inklusive den tragiske slutning ved selve Berlinmuren. Kærligheden står som den ene store, ja evige, positive værdi midt i en forbryderisk og dødbringende verden, og det er også pointen i "The Russia House" (instr.: Fred Schepisi, 1990) og ikke-koldkrigs-historien om det moderne Afrika "The Constant Gardener" (instr.: Fernando Meirelles, 2005).

Samtidig er de personlige følelser, i "værste fald" kærlighed, agenters og spioners "achilleshæl", altså det der gør dem sårbare i deres beskidte arbejde. Men hvor beskidt det arbejde end kunne være, forfalder Le Carré-filmene ikke til nogen "postmodernistisk" nihilisme, dvs. et i alle henseender tåget billede, som gør det hele *lige gyldigt*. Grundlæggende er forholdet det, at hvor beskidt det end kunne være på begge sider, stod friheden i de mere eller mindre velfungerende vestlige samfund over for kommunismens totalitære og dybt menneskefjendske systemer.

Det relativiserer Le Carrés kritik mod det britiske samfund, men det gør den ikke harmløs, tværtimod. Le Carré har et skarpt blik for det britiske klassesamfunds forfærdelige forfald i løbet af det 20. århundrede, hvor stormagtsarrogancen mistede ethvert reelt grundlag, og hvor den hidtil bærende overklasse rådne op indefra. Det var en overklasse, som mistede forbindelsen med virkeligheden, og som ikke længere kunne orientere sig i verden, men som f. eks. kunne forskanse sig i et elitært forhold til kunst. Det sidste gælder f. eks. en vis Anthony Blunt.

Jeg har en lille bog af Blunt og Edward Lockspeiser med titlen "French Art and Music since 1500" (1972), og det må da vist virke tilstrækkelig elitært. Her står Blunt som Sir Anthony Blunt og som professor i kunsthistorie, for det var han dengang, og han blev endog Hendes Majestæt

Dronningens kunstneriske rådgiver, hvilket så fremragende og ironisk skildres i Alan Bennetts skuespil og John Schlesingers televisering heraf "A Question of Attribution" (1992). Først i 1979 blev Blunt offentligt afsløret som én af flere personer fra den samme akademiske kreds, der alle havde stået i Sovjetunionens tjeneste - mod deres fædreland.

"Tinker Tailor Soldier Spy" henviser til denne kreds af forrædere fra universitetet i Cambridge alene ved sin titel. Det er den forfærdende opdagelse for ledende personer i den britiske efterretningstjeneste, at Sovjetunionen ikke blot havde en enkelt "muldvarp" i den britiske tjeneste, men havde én, to, tre, flere og endda på et højeste niveau. Det virker frygtindgydende at se dem sidde dér ved bordet, alle forræderne i toppen af systemet (*billedet nederst forudgående side*). Da én af disse til sidst i "Tinker Tailor Soldier Spy" bryder sammen, får vi de mest ynkelige "undskyldninger".

Alt dette er sådan set ikke nyt, så hvorfor denne nye udgave af "Tinker Tailor Soldier Spy"? Nogle af os kan huske TV-serien af samme navn fra 1979, hvor Alec Guinness har den store rolle som den aldrende efterretningsofficer George Smiley, som er den eneste pålidelige mand til at afsløre "muldvarpen", men som også har sin egen dagsorden med hensyn til en personlig fjende på den anden side, "Karla". Men for min del finder jeg, at Gary Oldman gør det aldeles glimrende som den nye films Smiley (*nederste billede fra slutsekvensen*).

Det lykkes i det hele taget filmen at levendegøre både det velkendte almenhistoriske stof og den velkendte handling. Det er blevet til mere end "remake" af TV-serien; det er blevet en rigtig, ny film. Det er sociologisk interessant, at filmen er blevet en stor succes i Storbritannien, hvor den åbenbart har fascineret en ny ung generation af filmseere. Det kan skyldes flere forhold, men helt elementært må det i særdeleshed bero på, at den svenske instruktør Tomas Alfredson er så dygtig en fortæller, at vi alle rives med af historien; pludselig sidder også vi gamle dér i den største spænding om, hvordan dette dog skal ende.

Filmene foregår på en slags nutidsplan, men rummer talrige tilbageblik, og det er noget af det, der ikke fungerer så godt i filmen. Det er sikkert tænkt som en uddybning af George Smileys personlige engagement i sagen, men virker i en stor del af filmen forvirrende.

Jeg ville egentlig her til sidst have skrevet, at dette ikke er en film for alle og enhver, fordi så meget i den hænger sammen med koldkrigstiden, og fordi filmen i vidt omfang fortæller sin historie via samtaler og personernes verbale beretninger, og ikke i de tegneserieprægede *action*-sekvenser, der ellers fylder lærreder og skærme. Men filmen har alligevel fundet et stort publikum. Det viser, at man ikke skal undervurdere det store publikum - eller en filminstruktørs evne til visuelt at skabe "scener" og stemninger, som langsomt, men sikkert, skruer tilskuerne ned i plydset.

© Bo Torp Pedersen, august 2012

Pressebilleder © SF Film

